VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za pohádkovými sochami a kocourkem Mikešem a do Mukařova

GPS souřadnice: 49.9936403, 14.7402628

Praktické informace

Délka trasy: 4 km

Obtížnost: Lehká trasa vedoucí z velké části přírodou po rovince. Výlet je možné jet s kočárkem (terénním), na kolech, na odrážedlech i se psy (v obci na vodítku). Projdete ho volným tempem za necelé dvě hodinky.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: Z Prahy se dostanete do Mukařova as tak za 30 minut. Jedete na Říčany. Ale samozřejmě záleží na tom, ze které strany jedete. Do Mukařova jezdí několik autobusových linek PID, nejčastěji linky 381, 382, 383, 385 a 387.

Parkování: V ulici Příčná u obecního úřadu je parkoviště zdarma.

WC: Pouze při návštěvě restaurace.

Možnost občerstvení: Restaurace U Kostela, Cykloterasa, Na Budech, Phở Mukarov, Cukrárna MJ v Srbíně.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Hrusice, Průhonice, Kamenný Přívoz, Za Šemíkem na Vyšehrad, Do Stínadel za Rychlými šípy, Blaník atd.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali bratři Pavel a Petr z Říčan.
Postřehy dětí:

Pája (7 let): „Našel jsem všechny sochy a vyluštil jsem celou tajenku.“

Péťa (9 let): „Les byl husťácký, docela jsem se bál.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

vítáme vás v kraji kocoura Mikeše. Přesněji v obci Mukařov, která je plná pohádkových soch, pověstí a historických příběhů. Během putování si povyprávíme o staré kupecké cestě, po které se vozilo stříbro, ztraceném zvonu, zakletém kalichu a růžové žule. Připomeneme odvážného letce Karla Vojtíška, budeme se bát ve strašidelné Pánově březině a možná objevíme tajemství ukrytá ve svatých obrázcích a tabulích podél cest. Připravte si oči, uši i hlavu! Čeká vás dobrodružná výprava, při které budete hledat indicie, řešit úkoly a postupně odhalovat tajenku.

Hodně štěstí a příjemnou zábavu!

Výlet vznikl s laskavou podporou a pomocí Obecního úřadu Mukařov, a proto je zdarma.

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, dnes se vydáme po stopách rytíře Mukara. Za svou věrnost a odvahu získal od panovníka kus země, na němž založil vesnici, která dodnes nese jeho jméno. Během naší cesty objevíme místa, kde se kdysi dávno tvořily dějiny. A zároveň budeme muset být pozorní k přírodě kolem nás, abychom ji snad nepoškodili. Dokážete to? Určitě ano!

Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Půjdete-li správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Doplňovačka

Vítejte na dobrodružné pohádkové výpravě v okolí obcí Mukařova a Žernovky! Auto zanechte kdekoli na povolených místech poblíž obecního úřadu, utáhněte tkaničky, na záda hoďte batůžek s pitím a svačinkou a rozhlédněte se.

Jak se vám tady líbí?

Vaše mise začíná u **obecního úřadu** v Mukařově.

Zkuste na jeho zdech vypátrat znak obce a popsat ho. Každý malý obrázek na něm má s místem, kde právě dumáte, nějakou souvislost. Uhodnete alespoň jeden? My vám s některými trošku pomůžeme.

Lilie představuje kostel Nanebevzetí Panny Marie. Vidíte kostel právě teď?

Oblouk připomíná i bohatou tradici kamenolomů a opracování kamene na území jednotlivých místních částí.

Trojice smrků vyjadřuje umístění obce v lesní krajině a obrázek vozového kola představuje polohu obce na křižovatce historických cest.

Žernov připomíná těžbu kamene na území obce.

Že nevíte, co je žernov?

Velmi starý nástroj, který lidé používali k mletí obilí, aby si z něj mohli vyrobit mouku na pečení chleba. Představte si ho jako dva kulaté a ploché kameny, které leží na sobě. Spodní kámen je položený na zemi nebo na podstavci a nehýbe se, zatímco ten horní je pohyblivý. Jak se horní kámen na spodním točí, mele zrnka, co lidé sypou mezi kameny. Vychytávka, co? Ale pěkně těžká na obsluhu. A v žádném případě se s žernovem nestěhujte. Natož abyste si ho brali na výlet.

Který obrázek ve znaku je žernov? Ano, máte pravdu, je to ten úplně vpravo.

1. **Jakou barvu mají stromy ve znaku?**

Hledáme **sochu kocoura Mikeše**, slavného hrdiny Josefa Lady, který k tomuto kraji neodmyslitelně patří.

Kdo u ní bude první?

Najděte pod sochou informační cedulku.

Podobných soch dnes potkáme hodně. V Mukařově a Žernovce dřevěné sochy připomínají krásu tohoto kraje a také ladovskou tradici. Josef Lada, slavný český malíř a spisovatel, totiž v této oblasti čerpal inspiraci pro své obrázky zasněžených vesniček, veselých zvířátek a pohádkových postav. Sochy zde tedy nejsou jen náhodnou dekorací: Mají za úkol udělat z procházky zábavný příběh, který děti i dospělé provede historií a lidovými tradicemi. A nám samozřejmě přináší inspiraci k mnoha hledacím úkolům, které máte tak rádi!

Sochy jsou dílem místních nebo krajových umělců a řezbářů, kteří se zde několik let setkávali na řezbářském sympoziu.

Než se vydáme k dalším plastikám, zkuste najít na domě napravo (za plotem) naproti úřadu **pamětní desku.** Připomíná Karla Vojtíška, příslušníka Československé armády a RAF.

Kdo tuší, co je RAF? Ano, je to i citoslovce rafání neboli kousání. Tohle RAF je ale zkratka, co znamená **Royal Air Force**, česky **Královské letectvo**. Samozřejmě britské…

Karel Vojtíšek se narodil v roce 1906 a za druhé světové války sloužil u britského letectva RAF. Do zahraničí odešel už v roce 1939. Po složité cestě přes Polsko, Sovětský svaz, Blízký východ a Afriku se dostal do Velké Británie. Co tu dělal? Pomáhal udržovat letadla připravená k bojovým akcím. Za svou službu získal řadu československých i zahraničních vyznamenání. Po komunistickém převratu v roce 1948 byl však z armády propuštěn, přišel o postavení a v těžkých podmínkách přežíval s rodinou v Mukařově u Prahy. Zde také v roce 1957 předčasně zemřel.

Je zajímavé, že jeho jméno použili tvůrci slavného filmu Tmavomodrý svět pro jednu z hlavních postav. Film ale není

životopisem skutečného Karla Vojtíška – jde o smyšlený příběh inspirovaný osudy československých letců v RAF.

Vracíme k parkovišti a máme pro vás další hledací úkol.

Ve Sportovní ulici stojí **památná lípa** malolistá. Je to mohutný strom, který zde tiše hlídá obec už stovky let a pamatuje proměny, které Mukařov prožil. Zkuste u ní najít obrázek šelmy. Jakou barvu mají její drápky? A jakou barvu mají ty vaše? J Postavte se jako šelma na obrázku a úplně potichoučku zařvěte jako ona.

Ale opravdu potichoučku, protože byste mohli poplašit dřevěného koníka na lavičce. Najdete i jeho?

Hledáme sousoší, které nám ukazuje zakladatele obce Srba a Mukara, kteří za vzorné služby králi Vladislavu získali území ve zdejších lesích, kde později založili svůj dvorec. Více si o nich řekneme v další části výletu.

Který je ale Mukar a který Srbín? Co myslíte? Chtěli byste se také tak jmenovat? Zkuste si rytířská jména se svým příjmením. Jak vám to zní?

Co drží v ruce rytíř nalevo?

2. **Jak se nazývá zbraň?**

Štěrkovou stezkou vyrážíme k Návesnímu rybníku. Proč se jmenuje Návesní? Protože šplouchá na návsi!

Cestou potkáme další krásnou sochu. Je to kněžna, ke které se vztahuje nejslavnější místní pověst.

Podle legendy prchala během třicetileté války před švédskými vojáky a v Pánově březině, což je les nedaleko odsud, ukryla do lesní studánky zlatý kalich. Žoldnéři ji však dopadli a mučili, aby jim prozradila, kam ho dala. Místo úkrytu jim však nikdy neodhalila. Raději se nechala zabít. Kalich se proto dodnes nenašel. Podle pověsti jej střeží tajemný černý pes, jehož vytí prý předpovídá neštěstí.

Zaposloucháme se. Vyje někde někdo? Nevyje! Tak super, na dnešní výletě vás potká jen štěstíčko! :)

Tahle louka je plná hledacích úkolů!

Moc se nám líbily čůrací patníky pro pejsky. Zdalipak je hafani využívají?

Jak známe toho našeho, obešel by patník velkým obloukem, ani ocasem by se o něj neotřel, kolo by si o něj neopřel. (Kdyby nějaké měl…) :)

Napravo od stezky stojí jubilejní lípa. Zjistěte, kolik je stromu let.

Je to matematický úkol pro školáky. Schválně, jestli si s trojčlenkou poradíte!

V Obecní ulici odbočíme doprava a po pár metrech se vydáme pěšinkou kolem rybníku. Vstupujeme na ni mezi dvěma betonovými sloupky u kontejneru na textil.

Nejprve na nás ale napravo vykoukne rybníček, který by se líbil Rákosníčkovi.

Jak se tento rybníček ve známém večerníčku jmenuje?

Za mlhou hustou, že by se dala krájet, a dost možná ještě dál je rybník …… Ve dne je docela obyčejný, ale sotva ho večer přikryje černočerná tma, začnou se tam dít podivuhodné věci.

Večerníček o skřítkovi namluvila herečka Jiřina Bohdalová, která svůj hlas propůjčila také jiným dvěma skřítkům z mechu a kapradí. Víte, jak se jmenují a kde bydlí? I těm by se tady líbilo!

Došli jsme k většímu rybníku a obcházíme ho tak, že ho máme po pravé ruce. V minulosti sloužil nejen jako zásobárna vody a bydliště ryb, ale také jako typický návesní rybník, který byl důležitou součástí života vesnice: Lidé z něj brali vodu pro hospodářství a napájela se zde zvířata.

Paní starostka nám říkala, že zde žijí opravdu velké ryby. Asi to bude tím, že se o rybník stará místní rybářský klub. Vlastní kapříci jsou zkrátka vlastní kapříci…

Vidíte někde cedulky, které navigují rybáře, kde mohou rybařit a kde ne?

Také zde na nás čekají malé hřiště, dřevěný pejsek a socha víly. Kdo u ní bude jako první?

Ta má dlouhé vlasy, že? A jaký druh kvítí asi drží v ruce? Co myslíte?

Znáte nějakou pohádku o vílách? Nás napadá ta, co se jmenuje Amálka. Nebo třeba ta malá mořská.

O jedné zvláštní víle napsal operu i skladatel Antonín Dvořák. Jak se jmenovala? A kdo z rodičů si troufne zapět slavnou árii?

Měsíčku na nebi hlubokém,

světlo tvé daleko vidí.

Po světě bloudíš širokém,

díváš se v příbytky lidí.

Po světě bloudíš širokém,

díváš se v příbytky lidí.

Odbočíme doprava a ťapeme Dubovou. Rybník máme stále po pravé ruce. Mineme výklenkovou kapličku a míříme ke **kostelu Nanebevzetí Panny Marie**.

Držíme se značek naučné stezky *Cesta kocoura Mikeše*.

Cestou zkuste najít na okně malého Buddhu a o kousek dál maličký barevný domeček, který visí pod okapem.

Najdete letopočet a zvláštní domovní znamení na domě čp. 1? Copak to asi znamená?

Mineme hřbitov a jsme u kostela. Vypadá neobvykle, že? Co je na něm zvláštního?

Nejstarší zmínky o něm pocházejí ze 14. století. V období třicetileté války byla v roce 1645 po vpádu Švédů obec Mukařov spálena. Ohni pravděpodobně podlehl i původní dřevěný kostel s farou. Novější dřevěná stavba byla v polovině 19. století zbořena a na jejím místě vystavěn pseudogotický kostel. (Tedy ten, co na něj koukáte.) Pseudogotický znamená, že se tváří, že byl postaven v době gotiky, ale přitom je mnohem mladší.

Chrámek je postaven ze žuly, která se v okolí Mukařova hojně těžila. Díky tomu má neobvyklý kamenný vzhled a působí velmi pevně a majestátně. Uvnitř se dochoval cenný zvon z roku 1573, který je starší než celý kostel. Přesto dodnes zvoní…

I ke kostelu se váže pověst a i o tu se s vámi rádi podělíme.

Když byl starý kostel bourán, lidé se báli, aby nepřišli o jeho vzácný zvon. Podle legendy byl v době nebezpečí ukrytý v lesích poblíž Mukařova a dodnes se vypráví, že za tichých večerů je z okolí studánky na Dlouhé louce slyšet jeho tajemné zvonění…

Z čehož usuzujeme, že to asi nebude ten, co jim tu bimbá na věži. Asi ten původní schovali tak dobře, že už ho nikdy nenašli.

Až se budeme za hodinku lesem vracet z Žernovky, možná uslyšíme jeho bimbání… Mějte ouška nastražená jako fenek.

Před kostelem najděte naučnou tabuli *Cesta kocoura Mikeše*. Je na ní obrázek babičky. Doplňte slovo do říkanky:

3. ….. babička stará, je veselejší z jara.

Od kostela se vydáme doprava po již zmíněné naučné stezce *Cestou kocoura Mikeše*.

Víte, kdo byl kocourek Mikeš? Znáte ho? Určitě ano! I po téměř 100 letech se jeho knižní příběhy krásně čtou.

Kocour Mikeš je jedna z nejslavnějších českých pohádkových postav. Vymyslel ho malíř a spisovatel Josef Lada, který se při psaní inspiroval svým rodným krajem kolem Hrusic. Mikeš je černý kocour, ale není obyčejný. Umí chodit po dvou, nosí boty, a hlavně: Mluví lidskou řečí. Jeho nejlepším kamarádem je chlapec Pepík Ševců a společně zažívají spoustu veselých

dobrodružství.

Příběhy o Mikešovi začaly vycházet ve 30. letech 20. století a později byly vydány knižně. Mikeš se vydá na cestu do světa, pracuje například v cirkuse, ale nakonec zjistí, že nejlépe je doma mezi přáteli a rodinou. Kniha tak dětem připomíná hodnotu přátelství, poctivosti a domova.

Zajímavé je, že Josef Lada nejen napsal příběh, ale také sám vytvořil všechny známé ilustrace. Mikeš vznikl původně pro autorovy dcery a teprve později si ho zamilovaly děti po celé republice. Dodnes patří mezi nejoblíbenější postavy české dětské literatury a podle jeho příběhů vznikly také televizní večerníčky.

Zastavíme se u rozcestníku.

Najděte místo, které je odsud vzdáleno 9 km po žluté turistické značce.

4. Doplňte lokaci: Svatý ….

Přejdeme ulici U Zelené cesty a vstoupíme do Charitní. Přivede nás do domu pro seniory, který sídlí v objektu bývalého kláštera.

Býval místem, kde se o nemocné a potřebné staraly řádové sestry. Říkalo se jim boromejky a byly známé tím, že celý život obětovaly pomoci druhým. Protože sestry žily v přísném řádu a nosily řeholní oděv, místní lidé budově začali říkat klášter, i když to klášter v pravém slova smyslu nebyl. Později se změnila doba a sestry musely odejít. Budova však dál sloužila jako sociální ústav. Dnes je to domov pro seniory, který navazuje na dlouhou tradici laskavé péče, co je v těchto zdech doma už po generace. Je to vlastně dům, který byl postavený, aby v něm lidé našli pomoc a klid.

Najdete nalevo od stezky svatý obrázek? My si myslíme, že je na něm svatý Josef. Ale jistí si nejsme. Třeba jste na tom lépe…

Svaté obrázky jsou drobné náboženské tištěné obrázky nebo malby umístěné ve výklencích domů, na kapličkách, božích mukách nebo na samostatných sloupcích u cest. Nejčastěji zobrazují Ježíše Krista, Pannu Marii nebo některého ze světců. Lidé je nechávali zhotovit jako poděkování za vyslyšenou modlitbu, na památku důležité události nebo jako prosbu o ochranu poutníků, hospodářství či celé obce. Takové drobné památky byly po staletí běžnou součástí české krajiny.

Vstupujeme do lesa, držíme se naučné stezky. Ale jen kousek. V okamžiku, kdy značená stezka odbočí doprava k silnici, my jdeme rovně! Na lesní stezku to zalomíme doleva až po několika minutách.

Procházíme krásným lesem. Patří k nejkrásnějším přírodním oblastem ve středních Čechách. Mukařov totiž leží na okraji rozsáhlých lesních komplexů, které navazují na známé Voděradské bučiny a lesy směrem k Babicím, Jevanům a Říčanům.

Dokážete pojmenovat alespoň tři stromy, které kolem sebe vidíte? A vidíte nějaké šišky? Ke kterým stromům patří? Najděte tři a strefte se do jejich „rodného kmene“.

Při každém hodu opakujte „zaklínadlo“: *Spadla šiška, bum do bříška!*

Převládají zde smíšené lesy s buky, duby, habry, borovicemi a smrky. Na jaře v nich rozkvétají sasanky, plicníky nebo prvosenky, na podzim lákají houbaře na hřiby, křemenáče a bedly.

Chodíte rádi na houby? A jíte je, nebo jen sbíráte? Spíš to druhé, že? :)

Šlapeme lesem a vy se zkuste zamyslet. Napadá vás proč, se Mukařov jmenuje Mukařov?

Představte si, že před zhruba 900 lety (tedy v dobách, kdy v Čechách vládla knížata) existovala družina velmi statečných bojovníků. Byl mezi nimi i muž jménem Mukar. Sloužil ve vojsku knížete Vladislava a v mnoha bitvách prokázal obrovskou odvahu a věrnost. Když se tito muži vrátili z úspěšných vojenských výprav, kníže se jim chtěl za jejich statečnost odměnit. Protože v té době nebylo zvykem dávat odměny v penězích, jak to známe dnes, daroval jim kusy půdy v českých lesích. Mukar tak dostal za své hrdinské činy rozlehlý kus země, na kterém založil osadu. Právě díky tomu, že byl Mukar zakladatelem a prvním pánem tohoto místa, lidé začali osadě říkat Mukařov. Tedy místo, které patří Mukařovi.

Proč ne Mukarovi? Protože čeština ve svém vývoji změkčovala…

Štrádujeme lesem, který se směrem nalevo od nás nazývá **Pánova březina**. Je to místo plné záhad. Leží podél staré

Zelené cesty a dodnes působí na návštěvníky podivuhodně klidným, místy až tajuplným dojmem. Právě proto se o této březině často říká, že patří k nejzáhadnějším lesům ve středních Čechách. Je to místo, kde kněžna ukryla zlatý pohár a kde se možná dodnes schovává kostelní zvon.

Pánova březina však přitahovala tajemství i v novodobější historii. Koncem 19. století zde prý třeba ukončil život mladý pár, kterému rodiče bránili v lásce. Raději společně nazí umrzli, aby mohli navždy zůstat spolu. Od té doby se tomu místu říká U zmrzlých. O pár let později v lese spáchal sebevraždu mladý student z Prahy. V prosinci 2020 byla v rozmezí 11 dní nalezena v lese tři mrtvá těla – jednalo se o muže a dvě ženy bez známek násilí na těle. Co se jim stalo, se nepodařilo zjistit. Brrrrr… Pravděpodobně si řekli, že když opustit tento svět, tak alespoň v krásném prostředí.

Z přírodního hlediska je Pánova březina cenným smíšeným lesem s vlhkými stanovišti. Roste zde řada běžných dřevin. Zajímavostí je alej mohutných zeravů obrovských vysazených pravděpodobně ještě za správy Lichtenštejnů. Tyto stromy dosahují výšky přes 30 metrů a byly vyhlášeny jako památné. V podmáčených částech lesa prospívají díky dostatku vláhy a vytvářejí neobvyklou kulisu, jakou jinde v okolí jen těžko najdete. Můžete se na ně jít po skončení výletu podívat. Od Návesního rybníka k nim vede žlutá turistická značka.

Zerav, kterému lidé často říkají túje, je stálezelený jehličnatý strom nebo keř, který je velmi oblíbený v živých plotech. Na jeho větvičkách neroste klasické jehličí jako na smrcích, jde spíše o ploché zelené vějířky složené z drobných šupinek, které jsou k větvi pevně přitisknuté. Když je promnete v dlaních, ucítíte velmi výraznou a typickou vůni. Zerav ji má absolutně nezaměnitelnou. Mezi túje mi je to opravdový obr. Od těch běžných v zahradních plotech se liší hlavně velikostí a vzhledem. Běžné túje na zahradách bývají spíše keřovité nebo středně vysoké, zerav obrovský může v přírodě dorůst až do výšky několika desítek metrů, takže vypadá jako skutečný lesní velikán.

Mineme odbočku vedoucí doprava. Do sousední vsi se vydáme až tou druhou, která rovněž míří doprava.

Pokud se stejně jako my spletete, nic se neděje. Dojdete k poli, kde stezka končí, takže se stejně musíte vrátit. Opět jsme si tak potvrdili, že co není v hlavě, musí být v …….. Kde? Víte to?

Víte, že místy, kterými procházíme, vedla kdysi důležitá středověká obchodní stezka? Vozilo se po ní stříbro!

Kutnohorská cesta byla ve středověku jednou z nejdůležitějších tepen českého království. Představte si ji jako tehdejší dálnici, která spojovala Prahu s Kutnou Horou, což bylo po Praze druhé nejvýznamnější a nejbohatší město v zemi. Cesta byla naprosto zásadní pro přepravu stříbra, které se těžilo v kutnohorských dolech. Stříbro bylo pro krále obrovským bohatstvím, protože se z něj v pražské mincovně razily stříbrné groše, které platily po celé střední Evropě.

Obchodníci museli na stezce překonávat velmi náročný terén. Asfalt? Na ten zapomeňte. Cesty byly pouze vyježděné v hlíně nebo zpevněné kamením. Když zapršelo, měnily se v hluboká a lepkavá bahniště, do kterých vozy často zapadly až po nápravy. Formani, tedy lidé, co vozili zboží, museli mít velkou sílu a trpělivost, aby se svými povozy taženými voly nebo koňmi zvládli bezpečně dojet do cíle. Přepravovalo se vše – od stříbrné rudy a potravin pro horníky až po drahé látky a koření pro bohaté měšťany.

Velkým nebezpečím pro každého, kdo se na tuto trasu vydal, byli lapkové a loupežníci. Husté lesy nabízely ideální úkryt pro přepadové akce. Proto bylo běžné, že obchodníci a cestovatelé jezdili v početných skupinách – takzvaných karavanách –, aby se v případě napadení dokázali ubránit. Důležitou součástí putování byly zájezdní hostince, které fungovaly jako středověké čerpací stanice a hotely. Formani si v nich mohli odpočinout, nakrmit koně a vyměnit si nejnovější zprávy z království. A právě Mukařov a Žernovka nabízely ideální podmínky k přenocování a odpočinku před pokračováním v cestě.

Znáte nějakou pohádku o loupežnících? A co písničku?

Pod dubem, za dubem

tam si na tě počíháme,

pod dubem, za dubem

tam tě voškubem!

Loupežníci z povolání,

to jsou páni, to jsou páni.

Loupežníci z profese

nejlepší jsou v .....

5. Doplňte slovo do písničky.

Odbočíme doprava a míříme k domům. Zjistěte, jak se jmenuje tato ulice. To je jak z nějaké pohádky, že?

Vyhlížíme silnici a vstupujeme doprava do obce Žernovka. Podle čeho si myslíte, že se jmenuje ona?

Původ názvu Žernovka je velmi starý, vychází z českého slova žernov. Což je označení ručního mlýnského kamene, který se používal k drcení obilí na mouku. Název tedy napovídá, že se v okolí nebo přímo v obci v dávných dobách pravděpodobně vyráběly tyto mlýnské kameny nebo zde stával mlýn, který žernovy využíval. Ale to už jsme si všechno v podstatě říkali. Pokud je tedy opakování matka moudrosti, musíme být moudří až za ušima.

Vzpomenete si, kde jste dnes takový kámen viděli? Napovíme, že to bylo úplně na začátku výletu.

Vyhlížíme zelenou značku a odbočíme po ní doprava.

Nalevo jsou stáje Žernovka, což je jezdecký areál, který se zaměřuje na chov a ustájení koní a jezdeckou výuku dětí i dospělých. Také pořádají vyjížďky do okolních lesů. Jejich koníky jste mohli vidět, jak se pasou na loukách u lesa.

Chtěli byste se svézt? Nebojte, už se blížíme k poslední části našeho putování.

Věděli byste, jak se říká bílému koni? A jak černému? Znáte nějakou pohádku o koních? Co třeba tu o tom, co má zlatou hřívu? Jak se jmenoval chrabrý jinoch, jehož nejlepším přítelem byl také koník a který musel předstírat, že je němý?

A nesmíme samozřejmě zapomenout na Juráška. Ve které pohádce vystupoval? Napovíme…

Kdepak ty, ptáčku, hnízdo máš?

Znáte nějaké další písničky o koních?

Nás napadá třeba:

Já mám koně, vraný koně; Když se zamiluje kůň; Prší, prší, jen se leje; A já sám, vždycky sám své koníčky; Tam, kde zem duní kopyty stád, …

Zapomněli jsme na některou? Určitě ano!

Nalevo hlídají domeček dva pejsci. Poznáte podle cedulek, o které plemeno se jedná?

Držíme se zelené a míříme k hasičárně a také k další soše. K tomu si můžeme vyprávět.

Věděli jste, že se v okolí Žernovky těžila žula, přičemž v jednom z dolů těžba pokračuje dodnes?

Žula je vyvřelá hornina, která vznikla hluboko pod zemským povrchem před stovkami milionů let pomalým chladnutím magmatu. Díky tomu je mimořádně tvrdá a vydrží velmi dlouho. Když uvidíte chodník nebo schody z místní žuly, uvědomte si, že je tento kámen mnohem starší než dinosauři.

Podle historických pramenů se zde žula dobývala už od středověku. A právě kamenictví významně ovlivnilo vznik i rozvoj celé obce, jak už jsme si také říkali. Těžba žulového kamene byla pro místní po generace hlavním zdrojem obživy. Žula je náramně tvrdá a odolná hornina. Naši předci ji ovšem museli v lomech dobývat ručně, jen za pomoci železných klínů, palic a ohně. Představte si tu dřinu: Muži museli do skály navrtat otvory, do nich vložit klíny a údery kladiv skálu postupně rozštípat na menší kusy. Z těchto balvanů pak kameníci vytesávali dlažební kostky, patníky nebo třeba obrubníky, které dodnes zdobí ulice mnoha českých měst, včetně Prahy.

Asi kilometr odsud směrem doleva se nachází stále činný **lom Žernovka**, ve kterém se dobývá známá říčanská růžová žula. Je ceněná pro svou pevnost, odolnost a charakteristické narůžovělé zbarvení. A také se používá například na dlažební

kostky, obrubníky, schody, zídky nebo zahradní prvky.

Uf, došli jsme ke zbrojnici místních dobrovolných hasičů. Zjistěte, kdy byla postavena?

Nezjistíte to z nápisu na zdi, ale ze znaku.

Co jiného na něm ještě vidíte? Soustřeďte se na žluté části.

6. Jak se nazývá nástroj k lezení?

Hasičárnu i svůj vlastní žernov hlídá rytíř ve zbroji – praotec Žernov. Vidíte ho?

Je podobný rytíři, kterého jste viděli na začátku výletu.

Dotkněte se pro štěstí jeho opasku a vyrazte k Mukařovu.

Kráčíme Doubeckou ulicí. U kříže odbočíme doprava do ulice K památníku. Zkuste najít v zahrádce nalevo hrneček.

Je z keramiky, ne ze žuly. Ale k té se stejně vrátíme.

Znáte nějakou pohádku, ve které se těží kámen nebo nějaká jiné vzácnosti? Určitě ano, jen se zamyslete.

My vám opět dáme nápovědu.

V jedné pohádce se ukazuje, že obyčejná sůl může být cennější než zlato a diamanty.

V další zase sedm trpaslíků pracuje v dole, kde kutají drahokamy.

A co třeba filmová pohádka, co v ní v Diamantových skalách žijí dvě identické sestry, o něž usilují bratři Jindřich a Jaromír?

Prosvištíme ulicí s moderní zástavbou a zakroutíme to z ní na dlážděnou cestu. Vyhlížíme tabuli s názvem *Mokřad Žernovka.*

Co je mokřad?

Mokřad je místo v krajině, kde je půda po delší dobu nebo trvale nasáklá vodou. Někdy je mělkou vrstvou vody doslova zaplavená. (Jako když vám vyteče pračka, kam nemá.) Může to být například bažina, rašeliniště, tůň nebo podmáčená louka. Pro přírodu jsou mokřady nesmírně důležité, protože fungují jako velká přírodní houba, která v krajině zadržuje vodu, čistí ji a pomáhá udržovat stálou vlhkost i v době sucha. Navíc jsou mokřady domovem obrovského množství vzácných rostlin, hmyzu, obojživelníků a ptáků, kteří jinde nedokážou přežít.

Najděte na obrázcích rostlinu, která se latinsky rodovým jménem nazývá juncus.

7. Napište její český název.

Opatrně přejděte silnici a jděte podél ní po rovnoběžné lesní stezce. Za 15 minut jsme zpátky v Mukařově!

Před školou odbočíme doprava a za školkou zase doleva. Před námi je lípa a také sochy, které už dobře znáte.

Do cíle už je to jen kousek. Pokud jste pozorně naslouchali, máte vyplněnou tajenku.

Mrká na vás z ní jméno kněžny, která v lese schovala zlatý pohár.

Pokud jste ho našli, určitě ho odevzdejte v muzeu! :)

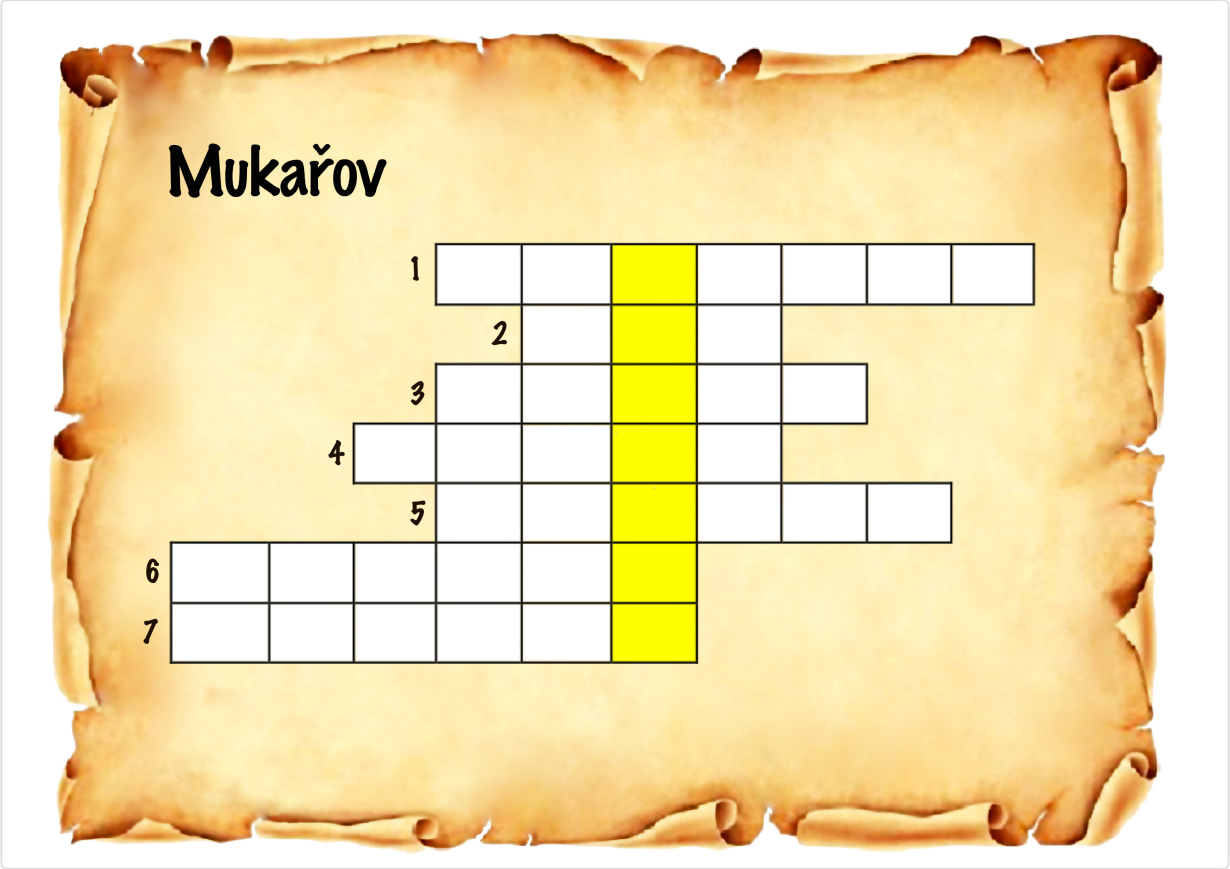
Hotovo! Procházka i osvěta jsou u konce. Děkujeme, že jste s námi šli a také děkujeme obci Mukařov za pomoc s přípravou a poskytnutím textu všem výletníkům zdarma.

Doufáme, že se vám výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a třeba zase někdy na shledanou!

V textu byly mimo jiné použity informace z webových stránek: www.kudyznudy.cz, www.pamatky.cz, https://www.mukarov.cz, https://www.albatrosmedia.cz, https://lomzernovka.eu, za které moc děkujeme.

Otázky k tajence

1. **Jakou barvu mají stromy ve znaku?**
2. **Jak se nazývá zbraň?**
3. **….. babička stará, je veselejší z jara.**
4. **Doplňte lokaci: Svatý ….**
5. **Doplňte slovo do písničky.**
6. **Jak se nazývá nástroj k lezení?**
7. **Napište její český název.**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 19.11.2026 21:25